

HRVATSKO PJEVAČKO DRUŠTVO „KOLO“ IZ ZAGREBA

GOD. LX.

BROJ 329.

Poslije svijetlih ilirskih dana kruti austrijski apsolutizam pritisnuo je sav kulturni život Hrvata poput more; mjesto hrvatskoga uveden je u škole i urede njemački jezik. Nije čudo, da su tada i oni lijepi počeci muzičkog života izazvani Livadićem, Štrigom i Lisinskim ostali bez nastavka, i da su u Zagrebu postojala pjevačka društva, koja su gajila njemačku pjesmu.

Padom apsolutizma započelo je po uzoru češkom u svrhu buđenja narodne svijesti u prvome redu osnivanje pjevačkih društava. Za ustuk njemačkim krugovima osnivaju Zagrebčani „Kolo“ g. 1862.

Zadaću buđenja narodne svijesti vršilo je „Kolo“ pod vodstvom narodnih ljudi, koji se istakoše kao prvaci u borbi protiv Raucha, Khuena i ostalih ekspozenata tuđinske misli, pa je posve razumljivo, da „Kolo“ ima za pokrovitelja slavnog Štrosmajera do njegove smrti, i da mu na čelu stoje ljudi imena Zlatarovića, Krešića, Mrazovića, Pilepića, Javanda i drugih, te da ga Rauch raspušta, a Khuen progoni.

O ime „Kolo“ vezan je postanak malo ne svih pjevačkih društava među Hrvatima; ono je stajalo kod koljevke „Saveza hrvatskih pjevačkih društava“. Historija „Kola“ historija je razvitka hrvatske zborne muzike. „Kolo“ izvodi po prvi puta većinu zborova i izdaje ih u dvije sveske „Milovana“ i dvije sveske pod svojim imenom.

U prvome razdoblju razvitka njegova dirigenti su mu najistaknutiji hrvatski kompozitori Eisenhuth, Zajc, Faller, Dugan i Novak. Osim djela jugoslavenskih autora izvelo je „Kolo“ dosada iz strane literature Haydnovo: „Stvaranje svijeta“, Dvořakovu: „Svadbenu košulju“, Kličkin: „Pohřeb na Kaňku“, Verdijev: „Requiem“, Wolf-Ferrarijev: „Vita nouva“, Hartmanov oratorij: „Sv. Francisko“ — uz mnoge druge manje kompozicije.

Poslije rata prionulo je „Kolo“ pod zborovodstvom kapelnika narodnog kazališta Oskara Smodeka širenju muzičkog jugoslavenstva i slavenstva uopće, osnovanoga na principima čisto umjetničke ideologije. Osim historijskog prikaza razvitka hrvatske zborne literature izneslo je slavenske romantične autore držeći, da je slavenstvo i u muzičkom pogledu jedini pravi temelj i oslon razvitku naše narodne muzike.

Sada izradjuje program složen od harmonizacija i obradbi pučkih pjesama, u kojemu želi pokazati mogućnost muzičkog stvaranja u najrazličitijim formama glazbenim na osnovu naše pučke popijevke.

Program što ga ovdje iznosimo, složen je od najboljih i najkarakterističnijih točaka progama slavenske romantike i harmonizacija i obradbi pučke jugoslavenske popijevke.

Ujuna 18/12/21

RASPORED

I.

1. SMETANA: Věno. Muški zbor.
2. a) GREČANINOV: V zavevje agnistom.
b) LISENKO: Kozačenu kudi jdeš? Mješoviti zborovi.
3. a) WALEWSKI: Zawód.
b) MUSORGSKIJ: Narodnaja pjesnja. Muški zborovi.
4. a) KJUI: Neurožaj.
b) MOKRANJAC: Kozar. Mješoviti zborovi.

II.

5. a) KIMOVEC: Prelepo je ravno polje. (Novo).
b) ŠTOLCER: Voda zvara iz kamena. (Novo). Posvećeno „Hlaholu“ u Pragu.
Mješoviti zborovi.
6. a) KONJOVIĆ: Vragolan.
b) JOZEFOVIĆ: U ženskom kolu. (Novo). Posvećeno gospođin. zboru „Kola“.
Ženski zborovi uz pratnju klavira.
7. a) GRGOŠEVIĆ: U času, dok se akšam čita.
b) ŠIROLA: De ima voda? (Novo). Muški zborovi.
8. DOBRONIĆ: Čobani i Sojčica. (Novo). Mješoviti zbor.

Dirigent: OSKAR SMODEK, kapelnik narodnog kazališta.

Za klavirom: ELVIRA MARSIĆ, profesor konzervatorija.

Pjesme stranih autora pjevaju se u originulu. Kao tumač služi tačan prevod u prozi

Posveta.

Debrnov.

Pjeva dar svih srdaca vrućih
domovini budi posvećen;
tko joj vrednije dragulje skuplja,
tome vijenac budi dan.

Mi joj žrtvom polažemo paome,
koje se u nutrinji rodiše,
kad nas majke mlijekom ljubavi,
kad nas govorom slatkim dojiše.

Iz domovine novo zvanje
procvalo je u Pragu punom tornjeva,
a ljubav u češkim krajevima
narasla je kao lipa krošnjata.

Pjevom svojim hoćemo da je gajimo
po svim krajevima domovine,
nek se novim cvijetom resi
u palačama i pustinjama.

Pjeva dar svih srdaca vrućih
domovini budi posvećen,
tko joj vrednije dragulje skuplja,
tome vijenac budi dan.

Na zapadu žarkom.

Sarlovak.

Na zapadu žarkom
skup oblaka,
na nebu čistom
večernja zvijezda,
Sagiblju se vrbe
dremljuć ponad rijeke,
a pjesme se gube
pod modrijem svodom.
Zvek skladnih frula
dršće i razlijega se.
U duši mirno
ko da srce spava.

Kozače kud ideš?

Ukrajinska.

Kozače kud ideš,
zar ne žališ mene?
Bez tebe ću propasti,
kad mi u stran pođeš!
Oj ne plači, djevo, ne brzaj,
već se srce mome prikloni.

Kozače kud ideš,
zar ne žališ mene,
Ne zovi mi nevolje,
jer bez tebe propadoh!
Oj ne plači, djevo, ne brzaj,
već se srcu mome prikloni.

Čeka djeva dragana;
prode jesen i proljet,
nema, nema kozaka.
»I doć ne će,« zlobni ljudi
i vrapčići cvrkuću.

A kad je žito procvalo,
dode vijest u selo,
da se kozak ne vraća,
jer u širokoj stepi poginu.

Čežnja.

Tetmajer.

Odljuljao sam te
među talasima mojih snova
kao jelu negdje iznad voda.
Snivao sam te tihu i vedru,
Ah, kako mi je žao!
Na zelenilu snenih dolina,
gdje vjetar plave
magle razapinje,
bila si mi, djevo,
tako jedina,
Ah, kako mi je žao!
Naokolo su šumjele
smreke u daljini
molitvom nekom
tihom, vječnom!
Bila si mi tamo nešto
tako sunčano,
Ah, kako mi je žao!

Narodna pjesma.

Ruska.

Ah ti slobodo moja,
slobodo predraga,
djevojčice mlada.

Suša.

Nad poljanama hara zla Suša,
pogledom zemlju pali, klasje ništi.
Stribože, pomози!
Ide divlja, ide zlobna hljeb gazi
uništuje,
svu je krajinu prošla!
I svud zemlju bijesnim pogledom
hara.
Stribože, pomози!
Djecu nam ubija ledenim pogledom
zla suša,
gladom mući!
Molimo te obnemogla glasa:
Stribože, pomози!

Kozar.

Narodna.

Ajde de!
Otud ide ludo mlado neženjeno,
kapata mu od jazovec,
opinci mu od rešeto.
Pravo preči u selo.
Ajde de!
Cenile go seljani
bi li malo, bi l' mnogo.
Cenile go govedara,
cemilo go kozara.
Ajde de!
Davaše mu goveda,
ne će momče goveda.
Davaše mu kozice,
hoće momče kozice.
Ajde de!
Birale go svi seljani,
birale go za kozara,
dadoše mu tri kozice.
Tri otera, dve dotera,
pa se čudi,
koja nema, koja de.

Popela se kozica
na dva na tri glogovca,
pade koza te umre,
stade momče da reve:
Le, le, kozice,
moja vita rogušo!
Kad ja tebe nakormim
čabaš mleko nadojim.
te svi momci naranim.
Le, le, le!

Prelepo je ravno polje.

Prekomurska.

Prelepo je ravno polje,
po polju mi en fantič gre,
pa on si poje tek lepo,
kak da bi igrao na žvegljo.

Marija ga je srećala,
prelepo ga je pitala:
»Oj fantič, kaj si tak veseo,
kaj si tak lepo pesem peo.«

Voda zvara.

Narodna iz okolice Čakovca-Medumurje.

Voda zvara iz kamena
lepo plavena,
raste ruža iz korena
lepa rumena.

Drugi ljudi nam veliju
da smo zaljubljeni.
Ja ti želim draga moja,
kaj se zaljubimo.

Ja te ljubim čistog srca,
dok bum na svetu.
Boli moje mlado srce,
kaj je zaljubljeno.

Vragolan.

M. Petrović.

Ja posejah konopljice,
jedan dan.
Prikrade se mlado momče
vragolan.
pa poseja po konoplji
sitan lan.
Iznikoše konopljice
dan po dva,
i međ njima i po njima
sitan lan.
Tud se vraća mlado momče
vragolan.
Opazi ga moja majka
jedan dan,
pa počupa struk do struka
sitan lan.
Smesta presta da dolazi
vragolan.

Oj devojko,

Motiv i riječi iz okolice Petrinje.

Oj devojko moja, draga dušo
moja oj!
Oj Bojano moja, zelena livado,
što si tako zelena polegla?
Kako ne bi zelena polegla,
kad me sinoć tri jelena produ,
a u jutro devet devojaka.

Svaka nosi po srp na ramenu,
a najstarija kosu o ramenu,
kosu nosi, da livadu kosi,
pa da nosi konjima Ivanovim oj!
Pa govori lijepa devojka:
„Hrante mi se konji Ivanovi,
dalek ćete putak putovati,
tri dni hoda preko polja ravna,
a četiri preko gore crne.“

Lepa Mara.

Motiv i riječi iz okolice Sv. Ivan Zelina.

Lepa j' Mara plave rože brala.
Kaj buš Mara z rožami delala?
Š nima bum plela tri venke zelene
Prvoga bum tebi majko dala,
drugoga bum za sebe zdržala,
trećega bum vu Dunaj pušćala.
Plivaj, plavaj do Beloga grada,
do Beloga grada do moga junaka,
do junaka kraj Zemuna grada.

U času, dok se akšam čita.

Motiv i riječi iz Bosne.

Proplakala Zumbul Ajša,
dertlija sam nego paša.
Kako ne ću dertli biti,
kad me silna tuga mori:
kog ja hoću, nedaju mi,
a kog neću, nameću mi.
Jest, tako mi djina moga,
ne imala sveca svoga.
Akšam uči, mrak se sprema,
a u mene sanko nema.
Hodža viče: Sabah, zora,
a ja dremam kraj prozora.

De ima voda.

Motiv i riječi iz Makedonije.

De ima vode duboka, Radole,
da idem da se udavim?
De ima vino crveno, Radole,
da idem da se napijem.

Čobani i Sojčica.

Motiv i riječi iz Zumberka.

Tjera ovce djevojka,
lagano,
preko vode Korane,
Sve ovčice prodoše,
al' ne more Sojčica
i Sojino janešće.
»Daj mi brate sikiru,
da usječem brestičak,
da napravim mostičak,
da prevedem Sojčicu
i Sojino janješće.
Daj mi brate sikiru,
da ja delam sviralu,
da ja sviram čobanski,
njom dozovem čobane.«
On dozivilje čobane,
čobani se ozvaše,
odvedoše Sojčicu.
»Vrat se natrag Sojčice,
tjeraj ovce v livadu,
mi ćemo se ženiti,
tvoje lice ljubiti.«

